

Württemberg

Württemberg tillhör de mindre kända regionerna i Tyskland. Med sina 11300ha är regionen Tysklands 4´rde största.

Regionen uppdelas i fyra områden (Bereich)

- Kreichgau
- Württembergischer Unterland
- Remstal-Stuttgart
- Oberen Neckar

Områdena med vinodling följer floden Neckar och dess bifloder Enz, Rems och Tauber, utsträckta över ett stort område av södra Tyskland. Württemberg har också sedan 15-hundratalet haft en lagstiftning som splittrat landägandet över tiden. Små och ineffektiva odlingar medför att idag domineras vinproduktionen av kollektiv. Kollektiven täcker nära 70% av all vinproduktion i området. Kollektiven uppnår sällan de riktigt höga kvalitetsnivåerna men däremot finns en bra bas för vardagsviner.

Det finns dock flera orsaker att besöka Württemberg. En av dessa är druvan Lemberger (Blaufränkisch). Württemberg har lång kultur med druvan och här hittar man de bästa vinerna på druvan i Tyskland. Röda, mjuka men ändå kraftfulla. Dessutom finns ett antal producenter av mycket hög klass (se nedan) i regionen.

Själva bodde vi i Tyskland under början av 1990-talet. Vi bodde då i Wiesloch, en vinort just söder om Heidelberg och en av de nordligaste i Regionen. De firade vinfestival en vecka var höst (efter skörden). Vinfestivalen inleddes med att vattnet i fontänen på torget byttes ut till vin. Det mesta vinet dracks som "schorle" (vin och bubbelvatten) men en fest med fantastisk stämning, musik och underhållning. Detta "otvungna" sätt att umgås med vinet gav minnesvärda dagar.

Klimat och Jordmån

Klimatet i södra Tyskland är varmt med milda vintrar. Schwarzwald och de Sydtyiska Alperna skyddar stora delar av vinområdena från svalare vindar från väster och alperna. Sommaren är het och torr vilket i dessa tider av

klimatförändring är på väg att bli ett stort problem. Medeltemperatur 9,6-10,6 grader med ca 1650 soltimmar.

Över detta stora område är variationerna i jordmån stora. Vulkanjord hittas nära Stuttgart. I området Oberen Neckar hittas musselkalk i övrigt är det sten och sandjordar med högre innehåll av lera nära Neckar. Variationen i jordarter ger en uppskattad mångfald av viner.

Vingårdarna är ofta branta. Terrassering är vanlig (kalk och sandsten) och somliga påstår att terrasseringen i Württemberg slår alla andra vinregioner. Där terrasserna ligger är också jorden av bra karaktär för druvorna.

Kulturlandskapet bekräftar kvalitén.

Druvor

De röda druvorna dominerar med nära 70% av arealen. För kvalitetsvin dominerar Lemberger och Spätburgunder samt naturligtvis även Riesling. (Se Tabell) Trollinger, en "enklare" röd druva kallas Schavia Grosso i Italien/Alto Adige (också Vernatsch) varifrån den troligen kommer. Idag vanlig i Tyskland, Österrike och Italien. Under senaste åren har utvecklingen dock varit sådan att Riesling nu är den största druvan i hektar räknat. Detta även i denna "röda" region.

DRUVA	ha	%
Vita		
Riesling	2122	18,5
Övriga sorter*		
Röda		
Trollinger	2139	18,7
Lemberger	1760	15,4
Schwarzriesling	1379	12
Spätburgunder	1340	11,7
Övriga sorter**	700	8,1
* T.ex Müller-Thurgau, Grau och Weiss Burgunder		
** T.ex Dornfelder		

Württemberg är också känt för att ha många av de vanliga internationella sorterna. Merlot, Cabernet Sauvignon, Nebbiolo och Malbec samt på vita sidan Chardonnay och Sauvignon Blanc. Samtliga i små mängder men tillför en mångfald och variationsrikedom som är unik. Dessa druvors arealer växer också. Det mesta säljs dock i Tyskland och mycket lite på export.

Vingårdar

Följer man Vinum så lyfts ett antal vingårdar fram;

- **Untertürkheim Gips** Som framgår av namnet innehåller markerna mycket gips. Söderläge och bördig jord ger tidig start på vinåret. Kalla vindar från floden ger en långsam mognad som ger smakrikedom i druvorna.
- **Untertürkheimer Herzogenberg** Ligger nära Gips och är också det ett Grosse Lage. Fältet ligger något högre än Gips och är relativt plant. Det betraktas som svalare än Gips men med stora likheter i jordmån. Med sina drygt 12 ha är fältet dubbelt mot Gips. Bägge fälten innehåller en mångfald av både vita och blå druvor.
- **Untertürkheimer Mönchberg** är ett relativt stort VDP Grosse Lage med drygt 25 ha. Här odlas Riesling på en bädd av sten och grus med god vattenhållning. Ett relativt brant fält med 50% lutning.
- **Fällbacher Lämmle** är ännu ett Grosse Lage, denna gång med storlek. Det nära 60 ha stora fältet bär en mångfald av druvor, Riesling, Spätburgunder och Lemberger. Syd, sydväst läge och brant, 30-65%, ger fin solexponering under dagen. Svala vindar från närliggande höjder ger svalka för natten och långsammare mognad. Utmärkt för aromerna. På fältet växte många av de röda vinerna som premierades som Tysklands bästa 2022.
- **Stettener Pulvermächer** är även det inte bara ett utan 2 VDP Grosse Lage. Dels fältet som sådant samt också en mindre del med tilläggsnamnet "Berge". Hela fältet är ca 7 ha och Berge nära 2. På Berge odlas Lemberger och Riesling på färgad stenig mark. Berge är brantare än övriga fältet på vilket det inte odlas annat än Riesling.
- **Stettener Brotwasser** med sitt VDP Grosse Lage **Steingrube** ger rankorna en mycket varm jord med sin lera med sandsten som binder solvärmens utmärkt. Grosse Laget är ett monopol men även stora delar av hela fältet är bördigt och ger bra vin.
- **Sweigerner Rute** är ett mindre fält, 7 ha, nära Heilbronn. Nära till motorvägen om man kör A6 mot München. Här odlas huvudsakligen Lemberger och Riesling men även lite Spätburgunder.
- **Oneiper Schlossberg** är ett större fält med en mångfald av druvor. Fältet är på nära 25 ha och ligger även det relativt nära A6 för ev. besök. Av VDP bönderna är det Graf Neipperg som har ägor både här och på Rute(se ovan)
- **Mundelsheimer Käsberg** är ett litet, terrasserat fält på ½ ha. Lutningen ligger på 50% och med sina terrasser påminner fältet om en amfiteater.

Fältet är ett Grosse Lage och ligger tillsammans med Rosenberg och Felsengarten i en krök av Neckar med jordmån innehållande musselkalk och lera.

Detta är ett mycket litet urval av bra vingårdar i Württemberg men hittar man vin med dessa namn på etiketten så är sannolikheten för bra kvalitet betydligt högre.

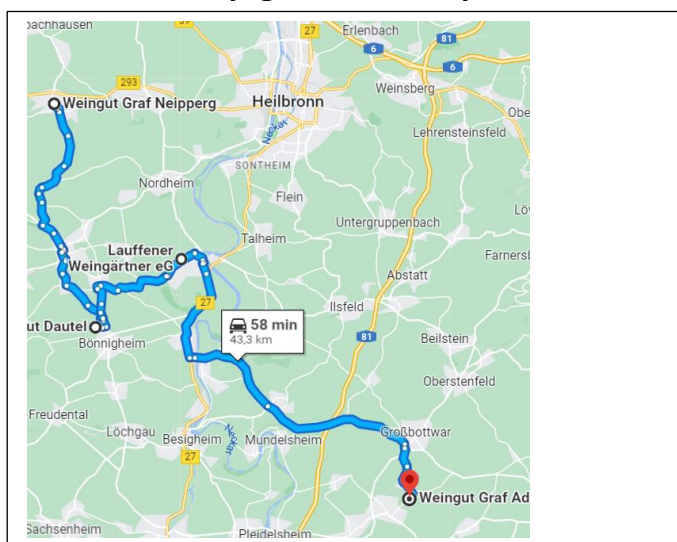
Producenter

Det finns många bra producenter att välja mellan men i ett försök att hitta ett sätt att få en uppfattning om Württemberg har jag lagt fokus på två områden. Ett kring Heilbronn uppe i norr av regionen och ett öster om Stuttgart. Detta är samtidigt de två tydliga centren i Württembergs vinregion.

Om man vill använda två dagar för Württemberg så föreslår jag att inleda med att besöka vinbönder i området kring Heilbronn. Avsluta dagen med att åka ned till Weinstadt öster om Stuttgart. Man har då en bra utgångspunkt för dag två hos vinbönder i området öster om Stuttgart. I orten Weinstadt och dess omgivning finns också ett antal vinbönder av intresse utöver dom jag tar upp nedan.

För att besöka vinbönder kring Heilbronn föreslår jag att man börjar hos **Graf Niepperg** strax väster om staden.

Här hittar vi en vingård med anor tillbaka till 1248. Med sina drygt 30 ha erbjuder han en bred pallet av viner med Lemberg och Riesling i huvudfokus men också viner på bland annat Merlot och Syrah. Hans Pinot Blanc (Weissburgunder) för 10 € ses som en av Tysklands bästa. Vi fortsätter med **Weingut Dautel**, och här hittar man den

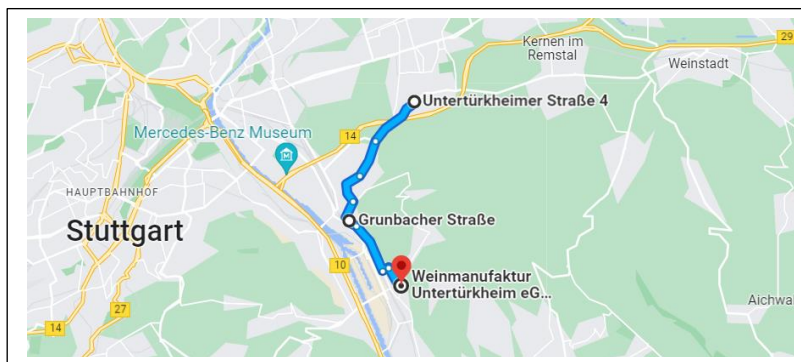

Lemberger som enligt Vinum hade bäst pris/prestanda 2021; Lemberger Bönningheimer Gipskeuper Trocken. (ca 15€) Vi fortsätter över kollektivet **Lauffener Weingärtner**. Ett stort kollektiv som ger en bra överblick av variationsrikedomen av vin i Württemberg. Med 1100 medlemmar och 890 ha finns mängder av viner. Somliga med mycket bra anseende. Priserna är

moderata (5-40€) och deras linje av viner under namnet Birgitte får bra kritik. Deras Syrah-vin fick pris vid 2022 års premiering. Avsluta dagen gör vi med ett besök hos **Graf Adelman**. Även här har man gjort vin sedan 1200-talet. Här är de röda vinerna i fokus. På få ställen hittar man bättre pris/prestanda. Han, liksom även Dautel och Niepperg är medlem i VDP.

Övernattar man i Heilbronn kan man passa på att besöka Heilbronner Genossenschaftskellerei, stadens kollektiv med flera intressanta yngre vinmakare/vinbönder anslutna och aktiva. Om man föredrar att övernatta i det större Stuttgart så rekommenderar jag ett besök på Weinhaus Stetter (Rosenstraße 32, 70182 Stuttgart) för att utforska det områdets viner.

I området öster om Stuttgart hittar man många vinbönder. Inte minst kring orten Weinstadt. Jag har valt att lyfta fram 4. Ett kollektiv för att visa på bredden av viner, **Weinmanufaktur Untertürkhem** med en mångfald. Här hittar man vin på Viognier, Sauvignon Blanc, Chardonnay m.fl Bra

är deras vin på Lemberger och de gör också ett av Tysklands bättre försök med Cabernet Franc. Precis i närheten hittar vi **Weingut Aldringer**. Han anses göra en av de bästa Riesling som produceras i Württemberg. Samtidig Tysklands bästa Sauvignon Blanc. **Weingut Wöhrwag** några kilometer österut är en familjeverksamhet med 20ha. Riesling är huvudtemat men även här är paletten bred. Sist kommer **Weingut Schnaitmann** som har sin spets i de röda Burgunder-druvorna (Spät- och Früh- Burgunder) Hans "linje" Steinwiege får uppmärksamhet.

För att också ta med någon vinbonde från andra områden så lyfter jag fram Weingut **Sonnenhof**. En bred producent med mer än 50ha mark har en palett av viner som beskriver mångfalden på ett prisvärt sätt. Ligger vid floden Enz mellan Heilbronn och Stuttgart. (Kan besökas i samband med besök hos Lauffener Weingärtner)

Kontaktpunkter:

- **Graaf Niepperg** (07138) 941400 www.graf-niepperg.de
- **Dautel** (07143) 870326 www.weingut-dautel.de
- **Lauffener Weingärtner** (07133) 1850 www.lauffener-wein.de

- **Graf Adelman** (074148) 921220 www.graf-adelmann.com
- **Weinmanufaktur Untertürkheim** (0711) 336381 www.weinmanufaktur.de
- **Aldringer** (0711) 58 14 17 www.weingut-aldinger.de
- **Whöewag** (0711) 331662 www.woehrwag.de
- **Reiner Schneitmann** (0711) 574616 www.weingut-schnaitmann.de
- **Sonnenhof** (07042) 818800 www.weingutsonnenhof.de

Mer detaljerat kring producenter

Graaf Niepperg

(07138) 941400

www.graf-neipperg.de

Här har vin producerats sedan 1248. Man är VDP medlem och har 4 stjärnor hos Vinum som ser denna vinproducent som en av Württembergs bästa. 32ha och ca 180 000 flaskor i produktion gör den relativt stor i Württemberg.

Bästa lägena är:

- Dürrenzimmerer Mönchberg
- Schwaigerner Rute
- Neippeger Schlossberg
- Klingenberger Schlossberg

Druvor

- 30% Lemberg
- 20% Riesling
- 7% Spätburgunder
- Många fler bl. a. Merlot och Syrah

Prisläget ligger mellan 8-50€. Sett till recensionerna så är Weissburgunder för ca 10€ mycket prisvärt. Lemberger som tillhör deras toppviner kostar 14-30€.

Dautel

74357 Bönningheim

Lauernweg 55

(07143) 870326

www.weingut-dautel.de

Även Dautel är med i VDP. En mindre familjeverksamhet med anor tillbaka till 1500 talet. Han har 3,5 stjärnor i VDP och gör störst avtryck med sina röda viner som ses som i "Burgundisk stil" vilket indikerar bra hand med faten i vinifieringen. Prisläget ligger mellan 20 och 30€.

Bästa Lägena;

- Besigheimer Wurmberg
- Bönningheimer Schupen
- Bönningheimer Steingrüben

- Cleebronner Michelsberg
- Obersteinfelder Forstenberg

Druvor

- 22% Lemberger
- 22% Riesling
- 21% Spärlburgunder
- 18 % Weissburgunder
- Samt många fler.

Här ligger både vita och röda viner högt i sin ranking. Lemberger Bönningheimer Gipskeuper trocken ges bästa pris/prestanda samtidigt som alla, Riesling, Lemberger och Spärlburgunder Grosses Gewächs får lysande recensioner. Här kan man också hitta Schillerwein (Röda o Vita druvor blandas innan jäsning något som är unikt i Tyskland. I år får också Dautel utmärkelse som; **BESTE ROTWEINKOLLEKTION DEUTSCHLANDS" EICHELMANN 2023**

Lauffener Weingärtner

(07133) 1850

www.lauffener-wein.de

Ett av de större kollektiverna med sina 1100 medlemmar och ca 890ha marker som leverantörer. Man hittar det i Lauffen am Neckar mellan Heilbronn och Stuttgart.

Trots storleken så finns även kvalitet. En stor del av markerna utgörs av terrasserade branta sluttningar med utmärkt läge och många år som uppodlade omskötta vinmarker. Med regelbundenhet premieras deras viner i olika tävlingar. Senast blev deras Syrah placerad på 3'dje plats vid Vinums premiering. Deras vinserie "Birgitte wein" ses som ett bra exempel på Württembergs viner.

Prisläge 5-40€.

Graf Adelman

71711 Kleinbottwar

Burg Schaubeck

(074148) 921220

www.graf-adelmann.com

En vingård med anor tillbaka till slutet av 1200 talet. Medlem i VDP. 2 stjärnor i Vinum.

21 ha med de bästa fälten;

- Kleinbottwar Süssmund
- Lichtenberg
- Oberer Berg

På markerna hittas;

- 22% Lemberger
- 12% Spärlburgunder
- 12% Riesling

- 10% Grauburgunder
- Många fler; Cab, Grüner Veltliner, Merlot m.fl.

Det är röda viner som har högst fokus. De grundläggande vinerna Lemberger trocken och Spätburgunder trocken har utmärkt prisvärde för under 10€. Även en Merlot i samma prisläge är spännande.

Weinmanufaktur Untertürkheim

(0711) 336381

www.weinmanufaktur.de

Kollektiv sedan 1887. Med sina 83 medlemmar och ca 90ha räknas dom som ett av de mindre kollektiven. Ca 700000 flaskor produceras med en bred palett av druvor. Här hittar man t.ex. Viognier, Chardonnay, Cabernet Franc och Sauvignon Blanc men också ett stabilt bassortiment och riktigt bra Lemberger. Prisnivå 10-30€

Aldringer

(0711) 58 14 17

www.weingut-aldinger.de

En mycket respekterad vinmakare. Gården har gjort vin sedan 1492. Ca 30 ha ger ca 250 000 flaskor per år. Gården är omtalad både för röda och vita viner.

De bästa fälten är

- Untertürkheimer Gips
- Fellbacher Lämmeler
- Stettener Pulvermächer

Alla tre bland de bästa i Württemberg

Planterat är

- 30% Riesling
- 15% Spätburgunder
- 15% Lemberger
- Samt: Sauvignon Blanc, Weissburgunder, Chardonnay, Cabernet Sauvignon, Merlot och Schwartzriesling m.fl.

Hans Sauvignon Blanc anses vara Tysklands bästa och helt i klass med de bästa i Europa. Samma sak gäller för hans Chardonnay. Lemberg prisas bland de bästa i Tyskland med regelbundenhet och slutligen hans Riesling anses vara bäst i Württemberg. Här produceras också sekt av hög klass. En mycket kvalificerad producent med 5 stjärnor i Vinum.

Prisläge 10-40€

Wöhrwag

Untertürkheim

Grünbacher Strasse 5

www.woehrwag.de

20ha, 150 000 flaskor per år. En familjeverksamhet som är medlem i VDP och får tre stjärnor av fem i Vinum.

Bästa lägena:

- Untertürkheimer Herzogenberg (Monopol)

Druvor:

- 40% Riesling
- 13% Lemberger
- 9% Merlot
- 6% Spätburgunder
- Samt många fler

Riesling är husets huvudtema men även Lemberger och Spätburgunder får positiva recensioner. Här görs också en Grauburgunder som får bra omdömmen. Samtliga från VDP-Grosse Lage Herzogenberg. Prisnivå 8-30€

Reiner Schnaitmann

Fellbach

Untertürkheimer Strasse

(0711) 574616

www.weingut-schnaitmann.de

24ha, 160 000 flaskor, Med i VDP

Bästa lägen

- Fellbacher Lämmeler
- Uhlbacher Götzenberg
- Schnaiter Altberg

Druvor

• Röd Burgund (Spät-,Früh-)	26%
• Lemberg	15%
• Riesling	15%
• Merlot	10%
• Sauvignon Blanc	10%
• Cabernet Sauvignon, Trollinger, övrigt	24%

Här talar vi om en av topp-odlarna i Württemberg. 4 stjärnor i Vinum och många vinster i "Wein Awards". Det gör att priserna rinner iväg och toppvinerna kostar kring 60€. En utmärkt Lemberger "Steinwiege" får bra kritik sett ur värde för pengarna och kostar inte mer än 12-15€. Även Rieslingen från detta hus belönas på nivå "bland de bästa i Tyskland". Det finns också orsak att besöka weinguten för att prova de exotiska druvorna ; Cabernet Franc, Sauvignon Blanc och Grauburgunder som är mindre vanliga på dessa breddgrader men som får positiva omdömen när denna weingut värderas. Prisnivå 10-65€

Sonnenhof

Vaihingen/Enz

Gündelbach Sonnenhof

(07042) 818800

www.weingutsonnenhof.de

50ha, 400 000 flaskor per år gör det trestjärniga huset till en av de större privata aktörerna. Huset har anor sedan 1500-talet och är profilerade med en tyngdpunkt kring de röda vinerna.

Bästa lägen:

- Gündelbacher Wachtkopf
- Hohenhaslacher Kirchberg

Druvor:

- 19% Lemberg
- 18% Riesling
- 16% Spätburgunder
- 16% Trollinger
- Många fler inklusive Cabernet Sauvignon och Syrah

Det som lyfts fram är deras Lemberger som alltid tillhör regionens bästa. Till det kommer att deras Syrah och Cabernet ofta blir omskrivna. Prisvärdet på deras Riesling är bra om man söker ett "vardagsvin" Prisnivåer 5-30€

Årgångar

De moderna årgångar som lyfts fram är för Württemberg; 2017, 2015 samt de tre åren 2014-2012. Även åren 2018 och 2016 ses som bra om även inte excellenta.